

Komentář k hodnocení výsledků v Modulu 1 FORD: 5.4 Sociology

Zpracovala doc. Mgr. Radka Dudová, Ph.D.

1) Celkový počet hodnocených výsledků, počet uzavřených hodnocení, počet a podíl výsledků hodnocených jednotlivými stupni, průměr.

Celkem bylo hodnoceno 57 výsledků, u všech se podařilo uzavřít hodnocení. Dva výsledky byly přihlášeny do hodnocení dvakrát, tedy dvěma různými výzkumnými organizacemi, které měly na jejich tvorbě podíl. Jedna byla zaslána hodnotitelům jen jednou; druhá byla přihlášena podle různých kritérií hodnocení, a proto byla zaslána k hodnocení dvěma sadám hodnotitelů.

Čtyři výsledky byly hodnoceny jako špičkové; všechny podle kritéria přínos k poznání. Čtrnáct výsledků (25 %) bylo hodnoceno jako excelentní. To je lepší výsledek než v loňském roce, kdy byly jen dva výsledky hodnoceny jako špičkové a 20 % bylo excelentních. Stejně jako loni byly v tomto roce jen 2 výsledky hodnocené jako podprůměrné. 27 výsledků, tedy skoro polovina, bylo hodnoceno jako velmi dobré. Oproti minulému roku se snížil podíl hodnocení 4 („národně uznatelný výsledek“), nyní tvořil necelých 18 % oproti loňským 25 %. Průměrné hodnocení v panelu je 2,86, tedy o trochu lepší než v předcházejícím roce, kdy bylo 3,04. Hodnocení podle obou kritérií se přitom mírně liší ve prospěch kritéria přínosu k poznání (2,8 versus 3).

2) Špičkové (world-leading) výsledky

V oboru 5,4 Sociologie byly čtyři výsledky hodnoceny jako špičkové. Všechny byly hodnocené podle kritéria přínosu k poznání. Dva spadaly do sub-fordu sociologie a dva do subfordu Antropologie, etnologie. Dva byly vytvořeny na Karlově Univerzitě (FHS a FSV), jeden v Sociologickém ústavu a jeden v Etnologickém ústavu AV ČR. Ve dvou případech se jednalo o články publikované v impaktovaných zahraničních časopisech, ve dvou o kapitoly v anglickém jazyce publikované v monografiích v nakladatelstvích Routledge a Springer.

Excelentních výsledků bylo v oboru 5.4 celkem 14, přičemž v šesti případech to byly články v časopisech WOS, v šesti případech knihy, až na jednu výjimku vydané v českém jazyce v českých nakladatelstvích (zejména spadající do subfordu Etnologie) a v jednom případě u Palgrave. Jeden excelentní výsledek pak byl kapitolou v monografii vydané v nakladatelství Routledge. Co se týče výzkumných organizací, nejčastěji pocházely také z Karlovy univerzity (9) se zastoupením všech sociálně vědních fakult, po jednom excelentním výsledku prezentovaly Filozofický a Etnologický ústav AV ČR, v.v.i., Masarykova univerzita, Ostravská univerzita a Valašské muzeum v přírodě.

3) Podprůměrné výsledky

V tomto roce byly do hodnocení přihlášeny jen dva výsledky hodnocené jako podprůměrné. Na rozdíl od loňského roku byly oba zaslány vzdáleným hodnotitelům, kterými byly shledány jako nedostatečně vědecky kvalitní. V jednom případě posudky vytýkaly „neaktuální teoretický základ, nedostatek opory v empirické evidenci, interpretační povrchnost a nedůslednost a výkladovou nekonzistentnost“ (výsledek vytvořen na Ostravské univerzitě). Ve druhém případě se jednalo o krátký (pětistránkový) text, který působil spíše jako úvod širší publikace než jako samostatná vědecká kapitola. Přihlášen byl Valašským muzeem v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm.

4) Rozdíly uvnitř oborů

Co se týče podoborů, 18 výsledků bylo zařazeno do sociologie, 19 do etnologie a antropologie (přičemž ex post bylo do této kategorie doplněno dalších 10 výsledků, které byly nezařazené, ale tematicky sem spadaly), a 10 bylo zařazeno do Social topics. Průměrné hodnocení se mezi podobory výrazně nelišilo; trochu hůře dopadly výsledky v podoboru Social Topics (průměr 3,1). Sem totiž spadaly výsledky reprezentující obor Sociální práce a výsledky analyzující sociální politiky, kde byla vědecká kvalita většinou nižší, zároveň byly zaměřené na národní kontext a častěji hodnoceny podle kritéria společenské relevance. Špičkových a excelentních výsledků bylo dosaženo jak v podoboru Sociologie, tak v podoboru Antropologie, etnologie.

5) Srovnání výsledků podle obou kritérií hodnocení

Z celkových 57 výsledků jich bylo 44 (77 %) přihlášeno k hodnocení podle kritéria přínos k poznání a jen 13 podle kritéria společenské relevance. Oproti loňsku se tak ještě zvýšil podíl výsledků hodnocených podle tohoto kritéria (loni jich bylo 63 %). Průměrné hodnocení podle obou kritérií se přitom liší jen málo (2,8 podle přínosu k poznání, 3 podle společenské relevance), zdá se ale, že podle kritéria Společenské relevance je obtížnější dosáhnout špičkového hodnocení. Výsledky hodnocené podle obou kritérií dosahovaly excelentních hodnocení – podle kritéria společenské relevance byla skoro ve třetině případů udělena známka 2; podle kritéria přínosu k poznání byla v 9 % udělena známka 1 a ve 22 % případů známka 2. V několika případech byl výsledek přihlášený k hodnocení podle společenské relevance sice kvalitní, ale jeho společenský či ekonomický dopad nebyl zřejmý a nebyl dobře vyargumentován, což vedlo ke snížení hodnocení.

6) Neohodnocené výsledky – zdůvodnění, proč se nepodařilo získat dostatek posudků.

U všech výsledků se podařilo získat minimálně dva posudky.

7) Podíl bibliometrizovaných výsledků přihlášených do vzdáleného hodnocení, jejich úspěšnost, komentář.

Podíl bibliometrizovaných výsledků byl vysoký zejména mezi výsledky hodnocenými jako špičkové (2 ze 4) a excelentní (6 ze 13). Vždy se jednalo o články publikované v anglických časopisech zařazených do databáze WOS. Impakt faktory těchto časopisů se pohybovaly od 0,45 do 2,519. Podobně jako v minulém roce vyšší impakt faktor časopisu automaticky neznamenal vysoké hodnocení v M1, přesto ale byly bibliometrizované výsledky hodnoceny o trochu lépe než jiné typy výsledků. Dá se říci, že M1 nekopíruje výsledky hodnocení podle M2, jelikož hodnotitelé při udělování známky přihlíží i k obsahu a kvalitativnímu přínosu článku a k jeho ohlasům, které také hodnotí kvalitativně. Zároveň i knihy a kapitoly v knihách, tj. nebibliometrizované výsledky, měly značnou úspěšnost při získávání známky 1 a 2.

8) Problémy a otázky

- Kalibrace hodnotitelů

Podobně jako v loňském roce se na průběhu hodnocení lehce projevila pandemie Covid-19, a sice vyšším výskytem odmítnutí posudků a delšími lhůtami u některých hodnotitelů. Několik hodnotitelů ale rychle a kvalitně vypracovalo vyšší počet posudků (18, 17 a 16 posudků). Problémem stále je to, že někteří z hlediska své známky hodnotí přísněji a jiní méně přísně, k čemuž je nutné přihlížet při rozhodování o výsledné známce. Kvůli velkému podílu výsledků přihlášených v podoboru Antropologie, etnologie byly vyhledáni a kontaktováni další hodnotitelé v tomto podoboru a úspěšně přidáni do databáze. Kvůli malé velikosti tohoto podoboru v ČR zde vznikala často konflikt zájmů a situace podjatosti; většina výsledků v tomto podoboru je navíc v češtině a nelze je tedy zasílat do zahraničí.

- **Kvalita podkladů pro hodnocení dodávaných VO:**

V pořádku, všechny materiály byly dobře dostupné. V tomto bodě došlo ke zlepšení ve srovnání s předchozími roky.

- **Výběr kritéria hodnocení ze strany VO:**

Převažoval výběr kritéria „přínos k poznání“, což pravděpodobně odráží to, že se jedná o „méně komplikované“ kritérium (společenská relevance se obtížněji prokazuje a může být sporná). Jeden výsledek ("Takové normální rodinné historky". Obrazy migrace a migrující obrazy v rodinné paměti) byl do hodnocení přihlášen dvakrát, pokaždé jinou VO, navíc pokaždé podle odlišného kritéria hodnocení. Proto byl tento výsledek hodnocen dvakrát (dvojí sadou hodnotitelů) a obdržel dvě různé známky, jelikož ačkoliv se jednalo o vědecky velmi kvalitní výsledek, jeho společenská relevance nebyla úplně zřejmá. Výsledek „Konstrukce hliněné podlahy“ byl pravděpodobně chybně přihlášen do hodnocení podle kritéria Přínos k poznání a kvůli tomu získal horší známku, než by nejspíše získal při hodnocení podle Společenské relevance.

- **Pokusy o podvod či přilepšení – uvést konkrétně**

Nebyly identifikovány.

- **Využití možnosti udělení jiné známky, než navrhli hodnotitelé; využití možnosti vrácení posudku k přepracování**

Výsledek „Odkaz tradiční lidové kultury jako zdroje utváření lokální, regionální a osobní identity. Vztah mezi muzeem a společenstvím“, hodnocený podle kritéria Společenské relevance, obdržel od hodnotitelů známky 3 a 4. Při udělování výsledné známky jsem se ale jako garantka rozhodla hodnotit výsledek jako „podprůměrný“. Zde je text zdůvodnění: „Jedná se o velmi stručný - pětistránkový text, který působí spíše jako úvod širší publikace než jako samostatná vědecká kapitola. Postrádá jasné metodologické zakotvení, empiricky vychází ze spíše anekdoticky pojatého jednoho případu. Ačkoliv jeho závěry jsou bezesporu zajímavé, jak poukazuje druhý z hodnotitelů, neopírají se o nejnovější literaturu a postrádají propracovanější teoretickou diskusi. Aplikace výsledku do praxe a jeho společenská relevance je také nejasná. Proto se obávám, že není reálný předpoklad uplatnění výsledku v oblastech veřejného zájmu, a hodnotím jej jako podprůměrný.“